

Úmluva č. 128
o invalidních, starobních a pozůstalostních dávkách, 1967

Generální konference Mezinárodní organizace práce,

jež byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy a tam se sešla dne 7. června 1967 na svém padesátém prvním zasedání,

rozhodnuvši přijmout některé návrhy týkající se revise Úmluvy o starobním pojištění (průmysl atd.), 1933; Úmluvy o starobním pojištění (zemědělství), 1933; Úmluvy o invalidním pojištění (průmysl ad.), 1933; Úmluvy o invalidním pojištění (zemědělství), 1933; Úmluvy o pozůstalostním pojištění (průmysl atd.), 1933; a Úmluvy o pozůstalostním pojištění (zemědělství), 1933, jež jsou čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání,

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

přijímá dne 29. června 1967 tuto úmluvu, která bude označována jako Úmluva o invalidních, starobních a pozůstalostních dávkách, 1967:

ČÁST I.

Všeobecná ustanovení

Čl. 1

V této úmluvě

- a) výraz "zákonodárství" zahrnuje všechny předpisy o sociálním zabezpečení, jakož i zákony a nařízení;
- b) výraz "stanovený" znamená určený vnitrostátním zákonodárstvím nebo na jeho základě;
- c) výraz "průmyslový podnik" zahrnuje všechny podniky v těchto hospodářských odvětvích: těžební průmysl, výrobní průmysl, stavebnictví, elektrická energie, plyn, voda a zdravotní služby; doprava a skladování;
- d) výraz "pobyt" znamená obvyklý pobyt na území členského státu a výraz "obyvatel" označuje osobu, která obvykle bydlí na území členského státu;
- e) výraz "závislý" značí stav závislosti, o němž se předpokládá, že existuje ve stanovených případech;
- f) výraz "manželka" znamená ženu, která je závislá na svém manželu;
- g) výraz "vdova" znamená ženu, která byla závislá na svém manželu v době jeho smrti;
- h) výraz "dítě" zahrnuje:
 - i) dítě školou povinné nebo mladší 15 let podle toho, která věková hranice je vyšší;
 - ii) dítě mladší, než je předepsaný věk, který je však vyšší než věk uvedený pod bodem i) tohoto odstavce, je-li učněm nebo studentem nebo trpí-li chronickou chorobou nebo neduhem, které mu znemožňují jakoukoli výtěžnou činnost za stanovených podmínek, ledaže by vnitrostátní zákonodárství vymezilo výraz "dítě" tak, aby zahrnoval každé dítě ve věku podstatně vyšším, než je věk stanovený po bodem i) tohoto odstavce;
- i) výraz "čekací doba" znamená příspěvkovou dobu nebo dobu zaměstnání nebo dobu pobytu nebo jakoukoli jejich kombinaci, podle toho, co je stanoveno;

j) výraz "příspěvkový důchod" a "nepříspěvkový důchod" znamenají důchod, jehož poskytování závisí nebo nezávisí na přímé finanční účasti zabezpečených osob nebo jejich zaměstnavatele nebo na čekací době zaměstnanecké činnosti.

Čl.2

1. Každý členský stát, pro nějž je v platnosti tato úmluva, bude provádět

- a) část I;
- b) aspoň jednu z částí II, III a IV;
- c) příslušná ustanovení částí V a VI a
- d) část VII.

2. Každý členský stát uvede v ratifikaci, ohledně kterých z částí II až IV přijímá závazky vyplývající z úmluvy.

Čl.3

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může později oznámit generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, že přijímá závazky z této úmluvy, pokud jde o jednu nebo více z částí II až IV, které nebyly uvedeny již v jeho ratifikaci.

2. Závazky uvedené v odstavci 1 tohoto článku se budou považovat za nedílnou součást ratifikace a budou mít stejné účinky od doby, kdy došlo k jejich oznámení.

Čl.4

1. Členský stát, jehož hospodářství není dostatečně vyvinuto, může uplatnit prohlášením připojeným k ratifikaci dočasné výjimky uvedené v těchto člancích: článek 9, odst. 2; článek 13, odst. 2; článek 16, odst. 2 a článek 22, odst. 2. V každém takovém prohlášení budou uvedeny důvody pro takové výjimky.

2. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, uvede ve zprávách o provádění této úmluvy podávaných podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce pro každou uplatněnou výjimku, že

- a) důvody pro ni dále trvají nebo že
- b) se od stanoveného data vzdává práva výjimku uplatňovat.

3. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, rozšíří okruh zabezpečených zaměstnanců, jakmile to okolnosti dovolí.

Čl.5

Pokud členský stát při provádění kterékoli z částí II až IV této úmluvy, na niž se vztahuje jeho ratifikace, je povinen chránit stanovené skupiny osob, které úhrnem tvoří alespoň určité procento zaměstnanců nebo veškeré ekonomicky činného obyvatelstva, musí se dříve, než se zaváže k provádění této části, přesvědčit, že příslušného procenta bylo dosaženo.

Čl.6

Při provádění částí II, III nebo IV této úmluvy může každý členský stát přihlídnout k ochraně vyplývající z pojištění, které, ačkoli podle jeho zákonodárství není pro chráněné osoby povinné,

- a) je pod dozorem veřejných orgánů nebo spravováno podle stanovených zásad společně zaměstnavateli a pracovníky;
- b) zahrnuje podstatnou část osob, jejich výdělek nepřesahuje výdělek kvalifikovaného dělníka muže; a
- c) vyhovuje, popřípadě spolu s jinými způsoby ochrany, příslušným ustanovením úmluvy.

ČÁST DRUHÁ Invalidní důchod

Čl.7

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zajistí chráněným osobám poskytování invalidního důchodu podle dalších článků této části.

Čl.8

Krytá sociální událost zahrnuje neschopnost k výkonu výdělečné činnosti ve stanoveném rozsahu, jestliže tato neschopnost bude pravděpodobně trvalá nebo trvat po uplynutí stanoveného období dočasné nebo počáteční pracovní neschopnosti.

Čl.9

1. Okruh chráněných osob zahrnuje

- a) všechny zaměstnance včetně učňů; nebo
- b) stanovené skupiny ekonomicky činného obyvatelstva, které tvoří nejméně 75 % veškerého ekonomicky činného obyvatelstva; nebo
- c) všechny obyvatele nebo obyvatele, jejichž prostředky nepřesahují během sociální události mez stanovenou podle ustanovení článku 28.

2. Je-li v platnosti prohlášení učiněné podle článku 4, okruh chráněných osob bude zahrnovat:

- a) stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří aspoň 25 % všech zaměstnanců; nebo
- b) stanovené skupiny zaměstnanců v průmyslových podnicích, které tvoří aspoň 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích.

Čl.10

Invalidní dávkou je pravidelně se opakující platba vypočítaná takto:

- a) podle ustanovení článku 26 nebo 27, jsou-li chráněni zaměstnanci nebo skupiny ekonomicky činného obyvatelstva;
- b) podle ustanovení článku 28, jsou-li chráněni všichni obyvatelé nebo všichni obyvatelé, jejichž prostředky během sociální události nepřesahují stanovenou mez.

Čl.11

1. Nastane-li krytá sociální událost, uvedená v článku 10, bude dávka zajištěna alespoň

- a) chráněné osobě, která před tím, než nastala sociální událost, splnila podle stanovených pravidel čekací dobu, která může činit 15 let příspěvkových nebo zaměstnání nebo deset let pobytu; nebo
- b) jsou-li zásadně chráněny všechny ekonomicky činné osoby, chráněné osobě, která podle stanovených pravidel splnila před sociální událostí čekací dobu tří příspěvkových let a jejímž jménem byl za dobu, po kterou pracovala, zaplacen stanovený průměrný roční počet nebo roční počet příspěvků.

2. Závise-li poskytnutí invalidní dávky na splnění určité minimální doby příspěvkové, zaměstnání nebo pobytu, krácená dávka musí být zajištěna alespoň

- a) chráněné osobě, která, dříve než nastala sociální událost, splnila podle stanovených pravidel čekací dobu pěti let příspěvkových, zaměstnání nebo pobytu; nebo
- b) jsou-li zásadně chráněny všechny ekonomicky činné osoby, chráněné osobě, která podle stanovených pravidel splnila před sociální událostí čekací dobu tří příspěvkových let a jejímž jménem byla za dobu, po kterou pracovala, zaplacená polovina stanoveného průměrného ročního počtu nebo ročního počtu příspěvků stanoveného podle písmena b) odstavce 1 tohoto článku.

3. Ustanovení odstavce 1 tohoto článku se považují za splněná, jestliže dávka vypočtená podle části V, avšak procentní sazbou nižší o deset jednotek, než je uvedena v tabulce připojené ke zmíněné části pro typického poživatele dávek, je zaručena alespoň chráněné osobě, která dovršila podle stanovených pravidel pět let příspěvkových zaměstnání nebo pobytu.

4. Poměrné krácení procentní sazby uvedené v tabulce připojené k části V může být provedeno, jestliže čekací doba pro dávku odpovídající krácené procentní sazbě činí více než pět let příspěvkových nebo zaměstnání nebo pobytu, avšak méně než patnáct let příspěvkových nebo zaměstnání nebo deset let pobytu. Krácená dávka se poskytuje podle odstavce 2 tohoto článku.

5. Ustanovení odstavců 1 a 2 tohoto článku se budou pokládat za splněná, je-li dávka vypočítaná podle části V zajištěna alespoň chráněné osobě, která dovršila podle stanovených pravidel čekací dobu příspěvkovou nebo zaměstnání; tato doba nesmí být vyšší pěti let ve stanoveném minimálním věku, může však být zvyšována v závislosti na stoupajícím věku až na stanovený maximální počet let.

Čl.12

Dávka uvedená v člancích 10 a 11 musí být poskytována po celou dobu sociální události nebo až do té doby, kdy ji nahradí starobní důchod.

Čl.13

1. Každý členský stát, pro nějž je v platnosti tato část úmluvy, za předepsaných podmínek

a) bude poskytovat rehabilitační služby, které by připravily invalidní osobu pokud možno se vrátit k její předchozí činnosti, nebo, není-li to možné, vykonávat jinou výtěžnou činnost pro ni nejvhodnější se zřetelem k jejím schopnostem a způsobilosti; a
b) učiní opatření usnadňující umístění invalidních osob do vhodného zaměstnání.

2. Je-li v platnosti prohlášení učiněné podle článku 4, může členský stát upustit od ustanovení odstavce 1 tohoto článku.

ČÁST III.

Starobní důchod

Čl.14

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zaručí chráněným osobám poskytování starobního důchodu podle dalších článků této části.

Čl.15

1. Krytou sociální událostí je přežití stanoveného věku.

2. Předepsaný věk nesmí přesahovat 65 let. Příslušné orgány mohou stanovit vyšší věk s ohledem na demografická, ekonomická a sociální hlediska, doložená statisticky.

3. Je-li stanovený věk 65 let nebo vyšší, bude tento věk za předepsaných podmínek snížen pro osoby, které pracovaly při pracích, které vnitrostátní zákonodárství považuje pro účely poskytování starobních dávek za těžké nebo zdraví škodlivé.

Čl.16

1. Okruh chráněných osob zahrnuje

a) všechny zaměstnance včetně učňů; nebo

b) stanovené skupiny ekonomicky činného obyvatelstva, které tvoří úhrnem nejméně 75 % veškerého ekonomicky činného obyvatelstva; nebo

c) všechny obyvatele nebo obyvatele, jejichž prostředky nepřesahují po dobu sociální události mez stanovenou podle článku 28.

2. Je-li v platnosti prohlášení učiněné podle článku 4, okruh chráněných osob zahrnuje

a) stanovené skupiny zaměstnanců, které tvoří alespoň 25 % všech zaměstnanců; nebo

b) stanovené skupiny zaměstnanců v průmyslových podnicích, které tvoří aspoň 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích.

Čl.17

Starobní dávkou je pravidelně se opakující platba vypočítaná takto:

a) podle ustanovení článku 26 nebo článku 27, jsou-li chráněni zaměstnanci nebo skupiny ekonomicky činného obyvatelstva;

b) podle ustanovení článku 28, jsou-li chráněni všichni obyvatelé nebo všichni obyvatelé, jejichž prostředky po dobu sociální události nepřesahují stanovenou mez.

Čl.18

1. Nastane-li krytá sociální událost, bude dávka uvedená v článku 17 zajištěna alespoň

a) chráněné osobě, která před tím, než nastala sociální událost, splnila podle stanovených pravidel čekací dobu, která může činit 30 let příspěvkových nebo zaměstnání nebo 20 let pobytu; nebo

b) jsou-li zásadně chráněny všechny ekonomicky činné osoby, chráněné osobě, která splnila před sociální událostí stanovenou příspěvkovou čekací dobu a jejímž jménem byl za dobu, po kterou pracovala, zaplacen stanovený průměrný roční počet příspěvků.

2. Závísí-li poskytnutí starobní dávky na splnění určité minimální doby příspěvkové nebo zaměstnání, krácená dávka bude zajištěna alespoň

a) chráněné osobě, která podle stanovených pravidel splnila čekací dobu 15 let příspěvkových nebo zaměstnání;

b) jsou-li zásadně chráněny všechny ekonomicky činné osoby, chráněné osobě, která před sociální událostí splnila stanovenou příspěvkovou čekací dobu a jejímž jménem byla za dobu, po kterou pracovala, zaplacená polovina stanoveného průměrného ročního počtu příspěvků podle bodu b) odstavce 1 tohoto článku.

3. Ustanovení odstavce 1 tohoto článku se považují za splněná, jestliže dávka vypočtená podle části V, avšak procentní sazbou nižší o deset jednotek, než je uvedena v tabulce připojené ke zmíněné části pro typického poživatele dávek, je zaručena alespoň chráněné osobě, která dovršila podle stanovených předpisů deset let příspěvkových nebo zaměstnání anebo pět let pobytu.

4. Poměrné krácení procentní sazby, uvedené v tabulce připojené k části V, může být provedeno, jestliže čekací doba pro dávky odpovídající krácené procentní sazbě činí více než 10 let příspěvkových nebo zaměstnání nebo pět let pobytu, avšak méně než 30 let příspěvkových nebo zaměstnání, nebo 20 let pobytu; převyšuje-li uvedená čekací doba 15 let příspěvkových nebo zaměstnání, poskytne se krácená dávka podle odstavce 2 tohoto článku.

Čl.19

Dávky uvedené v článku 17 a 18 musí být poskytovány po celou dobu sociální události.

ČÁST IV.

Pozůstalostní důchod

Čl.20

Každý členský stát, který je vázán touto částí úmluvy, zajistí chráněným osobám poskytování pozůstalostních dávek podle dalších článků této části.

Čl.21

1. Krytá sociální událost zahrnuje ztrátu prostředků k živobytí, kterou vdova nebo dítě utrpěly následkem úmrtí živitele rodiny.

2. Jde-li o vdovu, právo na pozůstalostní dávku může být podmíněno dosažením stanoveného věku. Takový věk nesmí být vyšší, než je věk předepsaný pro starobní dávku.

3. Dávka však nemůže být podmíněna věkem, jestliže vdova

a) je invalidní tak, jak je stanoveno; nebo

b) pečuje o nezaopatřené dítě zesnulého.

4. Pro nárok bezdětné vdovy na pozůstalostní dávku může být stanovena minimální délka trvání manželství.

Čl.22

1. Okruh chráněných osob zahrnuje

a) manželky, děti a, jak může být stanoveno, jiné osoby závislé na živitelích, kteří byli zaměstnanci nebo uční; nebo

b) manželky, děti a, jak může být stanoveno, jiné osoby závislé na živitelích ve stanovených skupinách ekonomicky činného obyvatelstva, které tvoří alespoň 75 % veškerého ekonomicky činného obyvatelstva; nebo

c) všechny vdovy, všechny děti a všechny jiné stanovené závislé osoby, které ztratily živitele, jsou obyvateli a jejichž prostředky v daném případě nepřevyšují během trvání sociální události mez stanovenou podle ustanovení článku 28.

2. Je-li v platnosti prohlášení učiněné podle článku 4, mezi chráněné osoby se zahrnují

a) manželky, děti a, jak může být stanoveno, jiné osoby závislé na živitelích ve stanovených skupinách zaměstnanců, které tvoří aspoň 25 % všech zaměstnanců; nebo

b) manželky, děti a, jak může být stanoveno, jiné osoby závislé na živitelích ve stanovených skupinách zaměstnanců v průmyslových podnicích, které tvoří aspoň 50 % všech zaměstnanců v průmyslových podnicích.

Čl.23

Dávkou je pravidelně se opakující platba vypočítaná takto:

a) podle ustanovení článku 26 nebo článku 27, jsou-li chráněni všichni zaměstnanci nebo skupiny ekonomicky činného obyvatelstva;

b) podle ustanovení článku 28, jsou-li chráněni všichni obyvatelé nebo všichni obyvatelé, jejichž prostředky po dobu sociální události nepřesahují stanovenou mez.

Čl.24

1. Nastane-li krytá sociální událost, bude dávka uvedená v článku 23 zajištěna alespoň

a) chráněné osobě, jejíž živitel rodiny splnil podle stanovených pravidel čekací dobu, která může činit buď 15 let příspěvkových nebo zaměstnání anebo deset let pobytu; jde-li o pozůstalostní dávku vyplácenou vdově, lze místo toho požadovat, aby vdova splnila čekací dobu pobytu;

b) jsou-li zásadně chráněny ženy a děti všech ekonomicky činných osob, chráněné osobě, jejíž živitel rodiny splnil podle stanovených pravidel čekací dobu tří příspěvkových let za předpokladu, že jménem tohoto živitele rodiny byl po dobu, po kterou pracoval, zaplacen stanovený průměrný roční počet příspěvků nebo roční počet příspěvků.

2. Jsou-li pozůstalostní dávky podmíněny minimální příspěvkovou dobou nebo dobou zaměstnání, krácená dávka bude zajištěna alespoň

a) chráněné osobě, jejíž živitel rodiny splnil podle stanovených pravidel čekací dobu pěti let příspěvkových nebo zaměstnání;

b) jsou-li zásadně chráněny manželky a děti všech ekonomicky činných osob, chráněné osobě, jejíž živitel rodiny splnil podle stanovených pravidel čekací dobu tří příspěvkových let, za předpokladu, že jménem tohoto živitele rodiny byla za dobu, po kterou pracoval, zaplácena polovina stanoveného průměrného ročního počtu příspěvků nebo ročního počtu příspěvků podle písmene b) odstavce 1 tohoto článku.

3. Ustanovení odstavce 1 tohoto článku se považují za splněná, jestliže dávka vypočtená podle části V, avšak procentní sazbou nižší o deset jednotek, než je uvedena v tabulce připojené ke zmíněné části pro typického poživatele dávek, je zaručena alespoň každé chráněné osobě, jejíž živitel rodiny dovršil podle stanovených pravidel pět let příspěvkových, zaměstnání anebo pobytu.

4. Poměrné krácení procentní sazby uvedené v tabulce připojené k části V může být provedeno, jestliže čekací doba pro dávku, odpovídající krácené procentní sazbě, činí více než pět let příspěvkových nebo zaměstnání nebo deset let pobytu, avšak méně než patnáct let příspěvkových nebo zaměstnání nebo deset let pobytu. Je-li takovou čekací dobou doba příspěvková nebo zaměstnání, poskytne se krácená dávka podle odstavce 2 tohoto článku.

5. Ustanovení odstavců 1 a 2 tohoto článku se budou pokládat za splněna, je-li zajištěna dávka vypočítaná podle části V aspoň každé chráněné osobě, jejíž živitel splnil podle stanovených pravidel čekací dobu příspěvkovou nebo zaměstnání; tato doba nesmí být vyšší pěti let ve stanoveném minimálním věku, může však být zvyšována v závislosti na stoupajícím věku až na stanovený maximální počet let.

Čl.25

Dávky uvedené v člancích 23 a 24 musí být poskytovány po celou dobu sociální události.

ČÁST V.

Výpočet pravidelně se opakujících plateb

Čl.26

1. U pravidelně se opakujících plateb, na něž se vztahuje tento článek, dávka, zvýšená o rodinné přídatky, které se vyplácejí během sociální události, musí při dané sociální události

u typického poživitele dávky, uvedeného v tabulce připojené k této části, dosahovat nejméně procenta v ní uvedeného z úhrnu předchozího výdělku poživitele dávky nebo jeho živitele a částky rodinných přídatků vyplácených chráněné osobě se stejnými povinnostmi k rodině jako typický poživitel dávky.

2. Dřívější výdělek poživitele dávky nebo jeho živitele rodiny vypočítá se podle stanovených pravidel; jsou-li chráněné osoby nebo jejich živitelé rodiny zařazeni do mzdových tříd, může být jejich dřívější výdělek vypočítán podle základních mezd tříd, do nichž byli zařazeni.

3. Je-li dřívější výdělek poživitele dávky nebo jeho živitele rodiny nižší nebo stejný jako mzda kvalifikovaného dělníka muže, může být pro výši dávky nebo pro výdělek, který slouží za základ výpočtu dávky, stanovena horní mez, za předpokladu, že bude v souladu s ustanoveními odstavce 1 tohoto článku.

4. Dřívější výdělek poživitele dávky nebo jeho živitele rodiny, mzda kvalifikovaného dělníka muže, dávka a rodinné přídatky se vypočítávají za stejnou základní dobu.

5. Pro ostatní poživitele dávky se dávka stanoví tak, aby byla v přiměřeném poměru k dávatce typického poživitele.

6. Pro účely tohoto článku se považuje za kvalifikovaného dělníka muže

a) buď seřizovač nebo soustružník ve strojírenském průmyslu s výjimkou výroby elektrických strojů; nebo

b) typický kvalifikovaný dělník určený ve smyslu ustanovení následujícího odstavce; nebo

c) osoba, jejíž výdělek je stejný nebo přesahuje výdělky 75 % všech chráněných osob; tyto výdělky je třeba podle toho, co je stanoveno, zjišťovat za roční nebo kratší období; nebo

d) osoba, jejíž výdělek se rovná 125 % průměrného výdělku všech chráněných osob.

7. Typickým kvalifikovaným dělníkem pro účely písmene b) předchozího odstavce je osoba zaměstnaná v největší skupině hospodářské činnosti s nejvyšším počtem hospodářsky činných osob mužského pohlaví, které jsou chráněny při sociální události přicházející v úvahu, nebo podle případu, z živelů rodin chráněných osob v odvětví, které zahrnuje největší počet takových chráněných osob nebo živelů rodin; k tomu účelu se užije mezinárodní typové odvětvové klasifikace všech ekonomických činností přijaté Hospodářskou a sociální radou Organizace spojených národů na jejím sedmém zasedání dne 27. srpna 1948, která je uvedena v příloze této úmluvy, s přihlédnutím ke všem případným pozdějším změnám.

8. Je-li výše dávek různá podle oblastí, může být pro každou oblast vybrán kvalifikovaný dělník muž podle ustanovení odstavců 6 a 7 tohoto článku.

9. Mzda kvalifikovaného dělníka muže bude stanovena na základě mzdy za normální pracovní dobu, určená buď kolektivními smlouvami, popřípadě vnitrostátním zákonodárstvím nebo na jeho základě, anebo obyčejem, včetně případných drahotních přídatků; liší-li se takto zjištěné mzdy podle jednotlivých oblastí a nepoužije-li se odstavce 8 tohoto článku, použije se průměrné mzdy.

1. U pravidelně se opakujících plateb, na něž se vztahuje tento článek, dávka zvýšená o rodinné příspěvky, které se vyplácejí během sociální události, musí při dané sociální události u typického poživatele dávky, uvedeného v tabulce připojené k této části, dosahovat nejméně procenta v ní uvedeného z úhrnu mzdy dospělého nekvalifikovaného dělníka muže a částky rodinných přídávků vyplácených chráněné osobě se stejnými povinnostmi k rodině jako typický poživatel dávky.

2. Mzda dospělého nekvalifikovaného dělníka může, dávka a rodinné přídávky se vypočítávají za stejnou základní dobu.

3. Pro ostatní poživatele dávky se dávka stanoví ta, aby byla v přiměřeném poměru k dávce typického poživatele.

4. Pro účely tohoto článku se považuje za dospělého nekvalifikovaného dělníka muže

a) typický nekvalifikovaný dělník ve strojírenském průmyslu s výjimkou výroby elektrických strojů;

b) typický nekvalifikovaný dělník, vybraný v souladu s ustanovením následujícího odstavce.

5. Typickým nekvalifikovaným dělníkem pro účely bodu b) předchozího odstavce je osoba zaměstnaná v největší skupině hospodářské činnosti s nejvyšším počtem hospodářsky činných osob mužského pohlaví, které jsou chráněny při sociální události, přicházející v úvahu, nebo, podle případu, z živitelů rodin chráněných osob v odvětví, které zahrnuje největší počet takových chráněných osob nebo živitelů rodin; k tomu účelu se užije mezinárodní typové odvětvové klasifikace všech ekonomických činností přijaté Hospodářskou a sociální radou Organizace spojených národů na jejím sedmém zasedání dne 27. srpna 1948, která je uvedena v příloze této úmluvy, s přihlédnutím ke všem případným pozdějším změnám.

6. Je-li výše dávek různá podle oblastí, může být pro každou oblast vybrán dospělý nekvalifikovaný dělník muž podle ustanovení odstavců 4 a 5 tohoto článku.

7. Mzda dospělého nekvalifikovaného dělníka muže bude stanovena základě mzdy za normální pracovní dobu, určené buď kolektivními smlouvami, popřípadě vnitrostátním zákonodárstvím nebo na jeho základě, anebo obyčejem, včetně případných drahotných přídávků; liší-li se takto stanovené mzdy podle jednotlivých oblastí a nepoužije-li se odstavce 6 tohoto článku, použije se průměrné mzdy.

Čl.28

U pravidelně se opakujících plateb, na něž se vztahuje tento článek

a) výše dávky se určí podle stanovené stupnice anebo podle stupnice určené příslušným veřejným orgánem podle stanovených pravidel;

b) výše dávky smí být snížena jen tehdy, když ostatní prostředky rodiny poživatele dávky přesahují stanovenou značnou částku anebo značnou částku určenou příslušným veřejným orgánem podle stanovených pravidel;

- c) úhrn dávky a jiných prostředků musí po odečtení značné částky, uvedené v bodě b), dostačovat k zajištění zdravých a slušných životních podmínek pro rodinu poživatele dávky; nesmí být nižší než dávka vypočítaná podle ustanovení článku 27;
- d) ustanovení písmeny c) se považuje za splněno, jestliže úhrn dávek vyplácených podle příslušné části převyšuje alespoň 30 % úhrn dávek, jehož by bylo dosaženo při použití ustanovení článku 27 a ustanovení
- i) článku 9, odst. 1, písm. b) pro část II,
 - ii) článku 16, odst. 1, písm. b) pro část III,
 - iii) článku 22, odst. 1 písm. b) pro část IV.

Čl.29

1. Výše peněžitých dávek vyplácených podle článku 10, článku 17 a článku 23 bude přezkoumána, změní-li se podstatně všeobecná úroveň výdělků nebo životní náklady.

2. Každý členský stát oznámí závěry, které učinil při těchto přezkumech, ve zprávách o provádění této úmluvy předkládaných podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce a uvede, co v tomto směru učinil.

Tabulka

(příloha k části V)

Pravidelně se opakující platby typickým poživatelům dávek:

Část	Sociální událost	Typický poživatel dávek	%
II	invalidita	muž s manželkou a dvěma dětmi	50
III	stáří	muž s manželkou v důchodovém věku	45
IV	smrt živitele rodiny	vdova s dvěma dětmi	45

ČÁST VI.

Společná ustanovení

Čl.30

Vnitrostátní zákonodárství zabezpečí za předepsaných podmínek zachování nabývaných práv na příspěvkové invalidní, starobní a pozůstalostní důchody.

Čl.31

1. Za předepsaných podmínek může být zastavena výplata invalidních, starobních nebo pozůstalostních dávek, je-li poživatel výdělečně činný.

2. Příspěvkové invalidní, starobní nebo pozůstalostní dávky mohou být kráceny, převyšuje-li výdělek poživatele stanovenou částku; snížení důchodu nesmí být vyšší než výdělek.

3. Nepříspěvkové invalidní, starobní nebo pozůstalostní dávky mohou být kráceny, přesahuje-li výdělek důchodce nebo jeho jiné prostředky nebo oboje dohromady stanovenou částku.

Čl.32

1. Dávku, na niž by chráněná osoba měla nárok podle kterékoli z částí II až IV této úmluvy, lze zastavit ve stanoveném rozsahu

a) po dobu, po kterou se zúčastněná osoba zdržuje mimo území členského státu, kromě případu, a to za stanovených podmínek, kdy jde o příspěvkové dávky;

b) po dobu, po kterou je zúčastněná osoba vydržována z veřejných prostředků nebo na účet zařízení nebo služby sociálního zabezpečení;

c) pokusila-li se zúčastněná osoba získat dávku podvodem;

d) byla-li sociální událost vyvolána trestným činem, kterého se dopustila zúčastněná osoba;

e) byla-li sociální událost úmyslně vyvolána hrubým zaviněním zúčastněné osoby;

f) opomene-li zúčastněná osoba bez vážných důvodů použít lékařských nebo rehabilitačních služeb, které jsou jí k dispozici, anebo nedbá-li pravidel stanovených pro ověření existence nebo trvání sociální události nebo upravující chování příjemců dávek; a

g) pokud jde o pozůstalostní dávku, po dobu, po kterou vdova žije s mužem jako jeho družka.

2. Část jinak náležitých dávek bude vyplácena osobám, které jsou závislé na zúčastněné osobě, ve stanovených případech a ve stanoveném rozsahu.

Čl.33

1. Má-li nebo měla-li by jinak chráněná osoba současně nárok na různé dávky invalidní, starobní nebo pozůstalostní, mohou být tyto dávky kráceny za stanovených podmínek a ve stanoveném rozsahu; chráněná osoba obdrží v úhrnu alespoň tolik, kolik činí nejvýhodnější dávky.

2. Má-li nebo měla-li by jinak chráněná osoba nárok na dávku stanovenou v této úmluvě a dostává-li jinou peněžitou dávku sociálního zabezpečení za tutéž sociální událost, s výjimkou rodinných přídatků, mohou být dávky podle této úmluvy kráceny nebo zastaveny za stanovených podmínek a ve stanoveném rozsahu pod podmínkou, že část dávek, která je krácena nebo zastavena, nepřesahuje druhou dávku.

Čl.34

1. Každý žadatel musí mít právo odvolat se při odepření dávky nebo ve sporu o druh anebo výši dávky.

2. Bude stanoveno řízení umožňující žadateli v daném případě, aby jej zastupovala kvalifikovaná osoba, kterou si zvolil, nebo představitel organizace zastupující chráněné osoby, nebo mu poskytla pomoc.

Čl.35

1. Každý členský stát převezme všeobecnou odpovědnost za náležité poskytování dávek poskytovaných podle této úmluvy a učiní veškerá opatření potřebná k tomu účelu.
2. Členský stát přejímá všeobecnou odpovědnost za dobrou správu zařízení a služeb, které spolupůsobí při provádění této úmluvy.

Čl.36

Není-li správa svěřena instituci, která je pod dozorem veřejných orgánů, nebo státnímu úřadu, který odpovídá zákonodárnému sboru, musí se za stanovených podmínek zúčastnit správy zástupci chráněných osob; vnitrostátní zákonodárství může též stanovit účast zástupců zaměstnavatelů a veřejných orgánů.

ČÁST VII.

Různá ustanovení

Čl.37

Každý členský stát, jehož zákonodárství zabezpečuje zaměstnance, může v potřebném rozsahu vyjmout z provádění této úmluvy:

- a) osoby vykonávající příležitostné práce;
- b) členy zaměstnavatelovy rodiny žijící s ním, pokud pro něj pracují;
- c) jiné skupiny zaměstnanců, jejichž počet nesmí přesáhnout 10 % všech jiných zaměstnanců kromě těch, kteří jsou vyňati podle písmen a) a b) tohoto článku.

Čl.38

1. Každý členský stát, jehož zákonodárství zabezpečuje zaměstnance, může v prohlášení připojeném k ratifikaci přechodně vyjmout z provádění této úmluvy zaměstnance zemědělského sektoru, kteří ještě nejsou chráněni jeho zákonodárstvím v době ratifikace.

2. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, uvede ve zprávách o provádění této úmluvy předkládaných podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce, v jakém rozsahu provedl nebo hodlá provést ustanovení této úmluvy, pokud jde o zaměstnance zemědělského sektoru, a jakýkoli pokrok při použití této úmluvy na takové zaměstnance, nebo nedošlo-li ke změnám, jež by bylo třeba oznámit, poskytne veškerá příslušná vysvětlení.

3. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, zvýší počet chráněných zaměstnanců v zemědělském sektoru v takovém rozsahu a tak rychle, jak to dovolují okolnosti.

Čl.39

1. Každý členský stát, který ratifikuje tuto úmluvu, může v prohlášení připojeném k ratifikaci vyjmout z provádění této úmluvy:

- a) námořníky, včetně námořních rybářů,

b) veřejné zaměstnance,

jsou-li tyto skupiny zabezpečeny zvláštním soustavami, které vcelku poskytují dávky rovnající se alespoň dávám stanoveným touto úmluvou.

2. Je-li v platnosti prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, může členský stát vyjmout osoby náležící do skupiny nebo do skupin vyňatých z provádění této úmluvy z počtu osob, k nimž se přihlíží při výpočtu procent stanovených v odstavci 1, písm. b) a v odstavci 2, písm. b) článku 9; v odstavci 1, písm. b) a v odstavci 2, písm. b) článku 16; v odstavci 1, písm. b) a v odstavci 2, písm. b) článku 22; a v písmeně c) článku 37.

3. Každý členský stát, který učinil prohlášení podle ustanovení odstavce 1 tohoto článku, může později oznámit generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, že přijímá závazky z této úmluvy pro skupinu nebo pro skupiny při ratifikaci.

Čl.40

Má-li chráněná osoba podle vnitrostátního zákonodárství nárok v případě smrti živitele rodiny na jinou periodickou dávku, než jsou pozůstalostní dávky, mohou být takové periodické dávky považovány za pozůstalostní dávky pro účely provádění této úmluvy.

Čl.41

1. Členský stát, který

- a) přijal závazky podle této úmluvy pro části II, III a IV; a
- b) zabezpečuje procento ekonomicky činného obyvatelstva alespoň o 10 % vyšší, než je procento požadované v článku 9, odst. 1, písm. b), v článku 16, odst. 1, písm. b) a v článku 22, odst. 1, písm. b) nebo plní článek 9, odst. 1, písm. c), článek 16, odst. 1, písm. c) a článek 22, odst. 1, písm. c); a
- c) zajišťuje alespoň u dvou ze sociálních událostí uvedených v částech II, III a IV dávky částkou odpovídající procentu alespoň o pět jednotek vyššímu, než jsou procenta uvedená v tabulce připojené k části V,

může použít ustanovení následujícího odstavce.

2. Takový členský stát může:

- a) nahradit pro účely článku 11, odst. 2, písm. b) a článku 24, odst. 2, písm. b) tam udanou dobu tří let dobou pěti let;
- b) určit poživitele pozůstalostních dávek způsobem, který se liší od způsobu požadovaného v článku 21, který však zabezpečuje, že celkový počet poživatelů není nižší než počet poživatelů, který by vyplýval z provádění článku 21.

3. Každý členský stát, který použil ustanovení odstavce 2 tohoto článku, uvede ve zprávách o provádění této úmluvy předkládaných podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce stav svého zákonodárství a praxe, pokud jde o záležitosti, o nichž pojednává zmíněný odstavec, a pokrok, jehož bylo dosaženo k úplnému provádění ustanovení této úmluvy.

Čl.42

1. Každý členský stát, který

- a) přijal závazky podle této úmluvy pro části II, III a IV; a
- b) zabezpečuje procento hospodářsky činného obyvatelstva alespoň o 10 % vyšší, než je procento požadované v článku 9, odst. 1, písm. b), v článku 16, odst. 1, písm. b) a v článku 22, odst. 1, písm. b) nebo plní článek 9, odst. 1, písm. c), článek 16, odst. 1, písm. c) a článek 22, odst. 1 písm. c),

může upustit od plnění některých ustanovení částí II, III a IV pod podmínkou, že celková částka dávek vyplacených podle příslušné části se bude rovnat alespoň 110 % celkové částky, k níž by se dospělo při provádění všech ustanovení oné části.

2. Každý členský stát, který použil takových výjimek, uvede ve zprávách o provádění této úmluvy předkládaných podle článku 22 ústavy Mezinárodní organizace práce stav svého zákonodárství a praxe, pokud jde o tyto výjimky, a pokrok, jehož bylo dosaženo k úplnému provádění ustanovení této úmluvy.

Čl.43

Tato úmluva se nevztahuje na

- a) sociální události, které nastaly dříve, než nabyla účinnosti příslušná část úmluvy pro zúčastněný členský stát;
- b) dávky poskytované v důsledku sociálních událostí, které nastaly, když již příslušná část úmluvy nabyla účinnosti pro zúčastněný členský stát, pokud nároky na tyto dávky pocházejí z doby před zmíněným dnem počátku účinnosti.

Čl.44

1. Tato úmluva mění za podmínek stanovených v tomto článku Úmluvu o starobním pojištění (průmysl atd.), 1933, Úmluvu o starobním pojištění (zemědělství), 1933, Úmluvu o invalidním pojištění (průmysl atd.), 1933, Úmluvu o invalidním pojištění (zemědělství), 1933, Úmluvu o pozůstalostním pojištění (průmysl atd.), 1933, a Úmluvu o pozůstalostním pojištění (zemědělství), 1933.

2. Právní účinnost přijetí závazků podle této úmluvy členským státem, který je vázán jednou nebo několika ze změněných úmluv, bude, až tato úmluva nabude účinnost, pro tento členský stát následující:

- a) přijetí závazků části II této úmluvy způsobí ipso iure okamžitou výpověď Úmluvy o invalidním pojištění (průmysl atd.), 1933, a Úmluvy o invalidním pojištění (zemědělství), 1933;
- b) přijetí závazků části III této úmluvy způsobí ipso iure okamžitou výpověď Úmluvy o starobním pojištění (zemědělství), 1933;
- c) přijetí závazků části IV této úmluvy způsobí ipso iure okamžitou výpověď Úmluvy o pozůstalostním pojištění (průmysl atd.), 1933, a Úmluvy o pozůstalostním pojištění (zemědělství), 1933.

Čl.45

1. Podle ustanovení článku 75 Úmluvy o sociálním zabezpečení (minimální norma), 1952, se přestanou následující části zmíněné úmluvy a její příslušná ustanovení v ostatních částech vztahovat na každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, a to dnem, kdy tato úmluva nabude pro tento členský stát účinnosti a není v platnosti žádné prohlášení podle článku 38:

- a) část IX, přijal-li členský stát závazky z části II této úmluvy;
- b) část V, přijal-li členský stát závazky z části III této úmluvy;
- c) část X, přijal-li členský stát závazky z části IV této úmluvy.

2. Není-li v platnosti prohlášení podle článku 38, bude se pro účely článku 2 úmluvy o sociálním zabezpečení (minimální norma), 1952, považovat přijetí závazků této úmluvy za přijetí závazků následujících částí jmenované úmluvy a jejich příslušných ustanovení v ostatních částech:

- a) část IX, přijal-li členský stát závazky z části II této úmluvy;
- b) část V, přijal-li členský stát závazky z části III této úmluvy;
- c) část X, přijal-li členský stát závazky z části IV této úmluvy.

Čl.46

Pokud Konference později přijme úmluvu týkající se jednoho nebo několika předmětů upravených touto úmluvou, ustanovení této úmluvy, jež budou uvedena v nové úmluvě, se přestanou vztahovat na každý členský stát, který ratifikoval novou úmluvu, a to dnem, kdy zmíněná úmluva nabude pro tento členský stát účinnosti.

ČÁST VIII.

Závěrečná ustanovení

Čl.47

Formální ratifikace této úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce a jím zapsány.

Čl.48

1. Tato úmluva zavazuje toliko členské státy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zapsána generálním ředitelem.

2. Nabude účinnosti dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zapíše ratifikace dvou členských států.

3. Pro každý další členský stát tato úmluva nabude účinnosti dvanáct měsíců od data, kdy jeho ratifikace byla zapsána.

Čl.49

1. Každý členský stát, který ratifikoval tuto úmluvu, může ji nebo jednu či několik z částí II až IV vypovědět po uplynutí deseti let ode dne, kdy tato úmluva poprvé nabyla účinnosti, písemným sdělením generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který je zapíše. Výpověď nabude účinnosti jeden rok po dni, kdy byla zapsána.

2. Každý členský stát, jenž ratifikoval tuto úmluvu a který nepoužije práva ji vypovědět podle tohoto článku během roku následujícího po uplynutí období deseti let, jak uvedeno v předchozím odstavci, bude vázán úmluvou na další desetileté období a poté ji nebo jednu či několik z částí II až IV bude moci vypovědět vždy po uplynutí desetiletého období za podmínek uvedených v tomto článku.

Čl.50

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí všem členským státům Mezinárodní organizace práce zápis všech ratifikací a výpovědí, které mu členové organizace sdělí.

2. Když bude členským státům Organizace sdělovat zápis druhé ratifikace, jež mu byla oznámena, generální ředitel upozorní členské státy Organizace na datum, kdy tato úmluva nabude účinnosti.

Čl.51

Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce oznámí generálnímu tajemníkovi Spojených národů k zápisu podle článku 102 Charty Spojených národů úplné údaje o všech ratifikacích a výpovědích, které zapsal podle ustanovení předchozích článků.

Čl.52

Kdykoli to bude považovat za nutné, Správní rada Mezinárodního úřadu práce předloží generální konferenci zprávu o provádění této úmluvy a přezkoumá, zda je záhodno dát na pořad jednání generální konference otázku její úplné nebo částečné revise.

Čl.53

1. Přijme-li generální konference novou úmluvu revidující úplně nebo částečně tuto úmluvu a neustanoví-li nová úmluva jinak:

a) ratifikace nové revidující úmluvy členským státem způsobí ipso iure okamžitou výpověď této úmluvy bez ohledu na stanovení článku 49, a to s výhradou, že nová revidující úmluva nabude účinnosti;

b) od doby, kdy nová revidující úmluva nabude účinnosti, tato úmluva přestane být členským státům otevřena k ratifikaci.

2. Tato úmluva však zůstane v platnosti ve své formě a obsahu pro ty členské státy, které ji ratifikovaly a které neratifikovaly revidující úmluvu.

Čl.54

Anglické a francouzské znění této úmluvy má stejnou platnost.

Příl.1

Mezinárodní typová odvětvová klasifikace všech ekonomických činností
(revidované znění z r. 1968)

Přehled úseků, oddílů a tříd

Oddíl Třída

Úsek 1: Zemědělství, myslivost, lesnictví a rybolov

11 Zemědělství a myslivost

111 Rostlinná a živočišná výroba

112 Služby a práce pro zemědělství

113 Lov, odchyt a pěstování zvířec

12 Lesnictví a těžba dřeva

121 Lesnictví (pěstování lesa)

122 Těžba dřeva

13

130 Rybolov

Úsek 2: Těžba a dobývání nerostů

21

210 Těžba uhlí

22

220 Těžba ropy a zemního plynu

23

230 Těžba kovových rud

29

290 Těžba a dobývání ostatních nerostů

Úsek 3: Zpracovatelský průmysl

31 Výroba potravin, nápojů a tabáku

311-312 Výroba potravin

313 Výroba nápojů

314 Tabáková výroba

32 Textilní, oděvní a kožedělný průmysl

321 Textilní výroba

322 Výroba oděvů kromě obuvi

323 Výroba usní, kožených a kožešinových výrobků z materiálů nahrazujících kůži a kožešiny kromě obuvi a oděvů

324 Výroba obuvi kromě celopryžové vyráběné vulkanisací a tvářením a obuvi z plastických hmot

33 Výrobky ze dřeva včetně nábytku

331 Výrobky ze dřeva a z korku kromě nábytku

332 Výroba nábytku a bytového vybavení kromě kovového

34 Výroba papíru a výrobků z papíru, polygrafie a nakladatelská činnost

341 Výroba papíru a výrobků z papíru

342 Polygrafie, nakladatelská činnost a příbuzné činnosti

35 Výroba chemikálií a výrobků z ropy, z uhlí, z pryže a z plastických hmot

351 Výroba průmyslových chemikálií

352 Výroba ostatních chemických výrobků

353 Rafinerie ropy

354 Výroba různých výrobků z ropy a uhlí

355 Výroba gumárenská

356 Výroba jinde nezařazených výrobků z plastických hmot

36 Zpracování nekovových nerostů kromě výrobků z ropy a z uhlí

361 Výroba hrnčířská, výroba porcelánu a keramiky

362 Výroba skla a skleněných výrobků

369 Výroba z ostatních nekovových nerostů

37 Hutnictví kovů

371 Hutnictví železa a oceli

372 Hutnictví neželezných kovů

38 Výroba kovodělná a strojírenská

381 Kovodělná výroba kromě výroby strojů a zařízení

382 Strojírenská výroba kromě elektrotechniky

383 Výroba elektrických strojů, přístrojů a součástí

384 Výroba dopravních prostředků

385 Výroba odborného a vědeckého zařízení a přístrojů jinde nezařazených a fotografických a optických přístrojů

39

390 Ostatní zpracovatelský průmysl

Úsek 4: Výroba elektřiny, plynu a vody

41

410 Výroba elektřiny, plynu a páry

42

420 Vodárny a zásobování vodou

Úsek 5: Stavebnictví

50

500 Stavebnictví

Úsek 6: Velkoobchod, maloobchod, restaurace a hotely

61

610 Velkoobchod

62

620 Maloobchod

63 Restaurace a hotely

631 Restaurace, kavárny a ostatní závody pro stravování a občerstvení

632 Hotely, noclehárny, tábory a jiná ubytovací zařízení

Úsek 7: Doprava, skladové hospodářství a spoje

71 Doprava a skladovací služby

711 Pozemní doprava

712 Vodní doprava

713 Letecká doprava

719 Přidružené dopravní služby

720 Spoje

Úsek 8: Peněžnictví, pojišťovnictví, reality a obchodní služby

81

810 Finanční instituce

82

820 Pojišťovnictví

83 Reality a obchodní služby

831 Reality

832 Obchodní služby (služby pro podnikatelskou sféru) kromě pronájmu strojů a zařízení

833 Pronájem a půjčování strojů a zařízení

Úsek 9: Veřejná správa, sociální a osobní služby

91

910 Veřejná správa a obrana

92

920 Služby sanitární povahy, ochrana prostředí apod.

93 Sociální a podobné služby pro společnost

931 Školství a vzdělání

932 Výzkumné a vědecké ústavy

933 Lékařské, zubolékařské a ostatní zdravotnické služby a veterinární služby

934 Sociálně charitativní služby

935 Podnikatelské, odborné, stavovské a odborové organizace

939 Ostatní sociální a veřejné služby

94 Služby pro rekreaci, odpočinek a kulturu

941 Kinematografie a ostatní služby pro zábavu

942 Knihovny, musea, botanické a zoologické zahrady a jiné kulturní činnosti jinde nezařazené

949 Zábavní a rekreační služby jinde nezařazené

95 Služby osobní a služby pro domácnost

951 Opravárenské služby jinde nezařazené

952 Prádelny, čistírny a barvírny

953 Služby pro domácnost

959 Různé osobní služby

96

960 Mezinárodní organizace a jiné exterritoriální instituce

Úsek 0: Činnosti nedostatečně definované (jinde nezařazené)

00 000 Činnosti nedostatečně definované (jinde nezařazené)